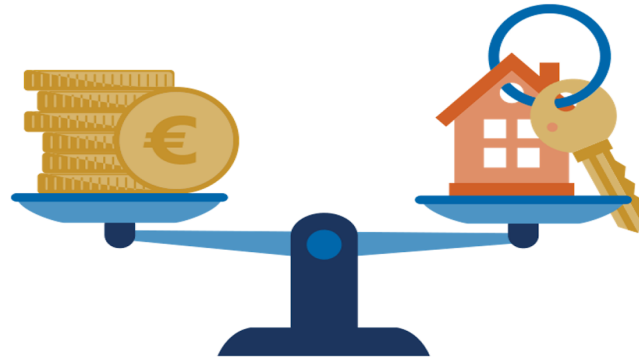

Ako učiť tému: **ROZPOČET**

PRÁCA S RODINNÝM ROZPOČTOM

Rozpočet je základným nástrojom finančnej gramotnosti. Vďaka rozpočtu máš prehľad nad svojimi príjmami a výdavkami. Na princípe rozpočtu si môžeš vytvoriť plán optimalizácie, „vhodného nastavenia“ tvojich financií. Je synonymom „zrkadla“ tvojho narábania s peniazmi.

1. individuálna aktivita: Tvoj rozpočet

Trvanie 30-40 min

Pomôcky: rozpočtový hárok, video na finálny plán [Cool Filip - final voice.mov](#)

Mentor uvedie prácu s rozpočtom: **Tvojou úlohou bude urobiť si tvoj reálny rozpočet.**

Následne rozdá rozpočtové hácky/prvá strana, druhá strana/koučovacie otázky.

Rozpočtový hárok je dobré mať viditeľné aj v PPT.

Mentor: „Niektorí z vás majú možno jasný prehľad o svojich financiách, pre iných môžu byť zistenia prekvapujúce. Tieto, aj tie menej príjemné, môžu byť pre nás štartom k želanej zmene. Keďže osobný rozpočet súvisí s informáciami citlivého charakteru, nájdite si miesto kde budete mať súkromie.“ Mentor edukantov uistí, že nebudú musieť zdieľať informácie verejne, pokiaľ tak sami nebudú chcieť.

Každý edukant si môže vybrať z dvoch možností tvorby rozpočtu.

1. vyberie si možnosť urobiť vlastný rozpočet na základe jeho reálnych príjmov. Ako pomôcka

môže poslúžiť video: Cool Filip a jeho finančné plánovanie [Cool Filip - final voice.mov](#)

2. V prípade, že nemá vlastné príjmy, môže si urobiť návrh vyváženého rozpočtu rodiny s príjmom 2000 € mesačne, s dvoma deťmi (jedno dieťa chodí na ZŠ, druhé na SŠ).

Ak peniaze v rozpočte na pokrytie mesačných nákladov nebudú stačiť, edukant musí hľadať riešenia, nemôže si príjem umelo navyšovať. Zostatok v rozpočte z minulého mesiaca je nulový. Je vhodné používať internet, prípadne zavolať rodičom a poradiť sa. Mentor zdôrazní, že v dobrom rozpočte je vytvorená rezerva a myslí sa aj na budúcnosť.

Rozpočet

2. individuálna aktivita: Tvoj rozpočet – osobná reflexia

Trvanie 10 min

Pomôcky: rozpočtový hárok (druhá strana) koučovacie otázky, flipchart papier, fixky

1. Ktoré zistenia boli pri robení tvojho rozpočtu pre teba najhodnotnejšie?
2. V ktorých položkách máš najvyššie/najnižšie výdaje?
3. Zamysli sa nad tým, čo je tvojou silnou stránkou v narábaní s peniazmi?
4. Čo je potrebné zmeniť/upraviť?
5. Aké praktické kroky môžeš urobiť pri optimalizácii tvojho rozpočtu?

3. skupinová aktivita: diskusia 2-3 edukantov o procese rozpočtovej aktivity

Trvanie 20-30 min

Mentor vedie reflexiu: "Ako sa vám pracovalo na vašich rozpočtoch?" S účastníkmi vzdelávania prejde všetky koučovacie otázky (na PPT) a vyzve niekoho, kto by sa rád podelil so svojimi

zisteniami, samozrejme so zachovaním diskretnosti.

Odporúčanie: nechať dostatok času otázke týkajúcej sa silných stránok ich hospodárenia.

V závere navrhne SPOLU vytvoriť „princípy SMART spravovania peňazí.“ Princípy zapíše na tabuľu/flipchart papier.

Mentor princípy prečíta a zhrnie dôležitosť vytvárania finančnej rezervy. Ideálna rezerva je vytvorená do výšky 3-6 mesačných príjmov, je tvorená na princípe pravidelného odkladania. Odporúča sa tvoriť ju z 10 % mesačného príjmu, no svoj význam má odkladanie aj v menšej miere, pre pohodovjšiu budúcnosť.

Rezerva slúži v živote ako „airbag“, niekedy nezabráname nepríjemným situáciám, ale rezerva ich výrazne zmierni. Nemá sa použiť pri kúpe lístkov na koncert, dovolenku v Karibiku či tenisiek vo výpredaji. Je určená na situácie, ako strata práce, zlomený zub, pokazená chladnička a podobne. Ideálne miery pre spravovanie rozpočtu sú:

ROZPOČET

Aj keď nie je vždy reálne dodržiavať odporúčané percentá ideálneho rozpočtu, je dobré mať osobné financie rozdelené v týchto 4 častiach:

Rozloženie financií v rodinnom rozpočte

Návrhy tém a aktivít pre učenie o rozpočte:

- Ako sa dá správne nastaviť rozpočet, bez toho aby si jedol iba vifónky a býval v hosteli? Preštuduj si informácie o tom ako spravovať a dobre nastaviť domáci rozpočet. Kedysi boli napríklad populárne články o tom ako sa dá vyžiť mesiac z minimálnej mzdy, môžeš na sebe takýto experiment vyskúšať. Skús si svoje výdavky, alebo niekoho iného, sledovať a uvidíš či vieš svoje finančné ciele naplňať. Keďže asi nebývaš ešte sám môžeš zistiť koľko by ťa stál prenájom izby a podľa toho nastaviť rozpočet. Svoj experiment môžeš posharovať na sociálnych sieťach textovo alebo videovo.
- Nauč sa ako sa správne zostavuje rozpočet a pomôž zopár spolužiakom/ prípadne твоjím rodičom s jeho nastavením, prípadne môžeš byť pokladníkom na nejakú akciu a spraviť jednoduchú štruktúru toho ako tento event efektívne odfinancovať.

Akou témou môžeš rozšíriť učenie o rozpočte - témou Dobrovoľníctvo:

- Keď už budeš vedieť skoro všetko o rozpočte a jeho správnom nastavení, môžeš túto tému rozšíriť ďalej.

- ak si niečo so svojím rozpočtom originálne podnikol môžeš svoj zážitok pozdieľať v iných triedach, alebo pred väčším publikom ako svoju story a k nej pridať nejaké základy z finančnej gramotnosti a o tom ako správne hospodáriť.
- ak si zostal v tejto téme mimo experimentov, môžeš svoje know-how využiť napríklad tak, že niekomu mimo tvojho okolia pomôžeš s nastavením správneho rozpočtu.
- Vytvor vzorový domáci rozpočet napríklad pre dospelákov, alebo pre mladých. Tento tvoj vynález rozšír medzi cieľovú skupinu s tým, že ich naučíš ako si strážiť výdavky a ako mať efektívne hospodárenie.
- Sprav kvíz „večer“ s otázkami z osobných financií a základov finančnej gramotnosti. Následne po skončení sprav mini prednášku na otázky, ktoré robili účastníkom najväčší problém